

Innledning

Omtrent halvparten av sørlandskysten er ikke tilgjengelig for allmenn ferdsel. Dette skyldes at en tredjedel av strandsonen er bebygget og omtrent 15 % dekkes av krevende terreng og jordbruk. Det er dermed interessant å se på hvordan dispensasjonsvedtakene vurderes for å unngå en fullstendig privatisert strandsone.

Kunnskapsbakgrunn

En stor del av kunnskapsbakgrunnen baserer seg på lover, regler, forskrifter og rettigheter, som har relevans til bygging i strandsonen:

- Plan- og bygningsloven
- Allemannsretten

I tillegg redegjør kapitlet om sentrale fagbegreper og tidligere forskning på feltet.

Myndighetene har et årvåkent blikk på kystsonen, og har ved flere rapporter vurdert praktisering av regler som skal anvendes strengt.

Forskerspørsmål

Hvordan er praksis rundt dispensasjonssøknader for byggesaker i strandsonen?

- Hvilke lover og regler gjelder for bebyggelse i strandsonen?
- Hva kjennetegner dispensasjonssøknader som blir innvilget?
- I hvilke områder gis det dispensasjon?

Case

Grimstad kommune har en kystlinje på 106,2 kilometer eksklusivt øyer, og 282,3 kilometer inklusivt øyer. Kommunen er kjent for sin vakre skjærgård, og det er et spesielt attraktivt område for bygging i strandsonen. I følge av Statistisk sentralbyrå er 46,2 % av strandsonen i Grimstad tilgjengelig for allmenn ferdsel, som tilsvarer 18,8 % mindre enn medianen av Norges kommuner med strandsone.

Metode

Omfattende analyse av dispensasjonsvedtak tilhørende Grimstad kommune var nødvendig. Dokumentundersøkelse, dokumentinnhenting og kategorisering av vedtak var sentralt, samt tekst-graving.

Dokumentundersøkelse er brukt for innhenting av informasjon til innledning, samfunnsperspektiv, kunnskapsbakgrunn, case og resultat. En kvalitativ metode som dokumentundersøkelse, angår innsamling av data i form av ord. Dette for å finne riktig mengde informasjon med relevans for forskerspørsmålet.

En analyse av dispensasjonsvedtak ble muliggjort ved at det ble gitt innsyn i Grimstad kommunes arkiv. Fra arkivet ble det filtrert ut 98 dispensasjonsvedtak, fra 2019 til 2022. Videre ble informasjonen fra dokumentene omformulert inn i en «hovedtabell» i Excel med 29 ulike kategorier. Blant annet innvilget/avslag, datoer, ansvarlig søker, tiltak og saksbehandler.

«Hovedtabellen» la til rette for et mangfold av statistikk og videre analyse.

Spesielt under arbeidet med «hovedtabellen» ble kategorisering brukt. Gjennom denne metoden ble tekst fra dispensasjonsvedtakene omgjort til tall i tabellen. Dette for å oppnå oversiktighet, se trender og lettere utføre beregninger til statistikk i Excel.

Resultat

Analysens resultater fremstilles i form av tabeller og figurer. I tillegg ble lover og regler som gjelder for bebyggelse i strandsonen presisert i resultat.

Årstall	Antall saker	Innvilget	Avslag	Delvis	Innvilget %
2018	1	1	0	0	100,00 %
2019	5	2	3	0	40,00 %
2020	48	37	11	0	77,08 %
2021	37	19	16	2	51,35 %
2022	7	3	4	0	42,86 %
Totalt:	98	62	34	2	63,27 %

Tabell 1 Illustrasjon over % innvilgelse per år – tabell [Egenprodusert]

Saksbehandler	Antall	Innvilget	Avslag	Innvilget %
1	24	17	7	70,83 %
2	12	8	4	66,67 %
3	9	4	5	44,44 %
4	2	1	1	50,00 %
5	11	9	2	81,82 %
6	27	16	11	59,26 %
7	13	7	6	53,85 %
Totalt	98	62	36	63,27 %

Tabell 2 Illustrasjon over saksbehandlere - tabell [Egenprodusert]

Figur 1 Bilde av ordskyen ved innvilgelse [Egenprodusert]

Diskusjon

I diskusjonen blir resultatene diskutert i forhold til kunnskapsbakgrunnen, og med forskerspørsmålet. Samtlige tabeller og figurer fra resultatet blir diskutert, hvor fokuset er på overraskende funn. Deretter blir tabeller som omhandler hverandre diskutert opp mot hverandre for å trekke ytterligere sammenhenger. Videre diskuteres det hvilke faktorer som fra de ulike kategoriene hever sannsynligheten for innvilgelse betydeligst. Avslutningsvis blir det diskutert tre ulike ordskyer som viser hvilke ord som oppstår hyppigst, en for alle søknadene, en for alle innvilgelser, og en for alle avslag.

Konklusjon

Vår undersøkelse viser at til tross for at loven er svært klar, varierer praksis basert på faktorer som:

- Saksbehandler
- Ansvarlig søker
- Tiltak
- Område
- Tiltakshaver